

Στο δρόμο γεννιούνται οι συνειδήσεις!

Εδώ και 3 μήνες στην Κερατέα διεξάγεται ένας αγώνας από τη μεριά των κατοίκων, που αντιδρούν στην κατασκευή ΧΥΤΑ στην περιοχή. Λόγω της διάρκειας και της έντασής του έχει τραβήξει μεγάλη προσοχή. Με δεδομένη τη δυσκολία της απόστασης και της έμμεσης πληροφόρησης έχει σημασία να προσπαθήσουμε να βρούμε τα κοινά χαρακτηριστικά με τους αγωνιζόμενους, να σκεφτούμε τις ενδεχόμενες συνδέσεις αλλά και να καταθέσουμε πιθανούς προβληματισμούς στην κατεύθυνση της κοινωνικής απελευθέρωσης. Όλα αυτά όχι απλά στη βάση ενός θεωρητικού ενδιαφέροντος αλλά με την προοπτική της έμπρακτης αλληλεγγύης.

Καταρχήν, ο αγώνας αυτός δεν εμφανίστηκε από το πουθενά. Κι-νυποποιήσεις ενάντια στην κατασκευή ΧΥΤΑ γίνονται από το 1996, πράγμα που σημαίνει ότι κάποιοι/ες έβαλαν τις βάσεις της σημερινής κλιμάκωσης. Αναγνωρίζουμε ότι ο αγώνας αυτός έχει την αφετηρία του σε ένα τοπικό ζήτημα και συνεχίζει να έχει έναν τέτοιο χαρακτήρα, γεγονός που δημιουργεί όρια και συγκεκριμένες δυνατότητες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι αδύνατο να ξεπεραστούν. Άλλωστε οι αγωνιζόμενοι/ες είναι αυτοί που κάθε φορά διαπραγματεύονται τις δυνατότητες τους. **Για παράδειγμα, σε αυτόν τον αγώνα έσπασε ο διαχωρισμός ντόπιων και μεταναστών παρόλο που θεωρούνταν μέχρι πρότινος μια συντηρητική περιοχή.** Καθώς η κυρίαρχη ταυτότητα μεταξύ όσων αγωνίζονται είναι αυτή του κατοίκου της περιοχής, είναι φυσικό άλλες ταυτότητες να θεωρούνται δευτερεύουσες ή να μην διαπραγματεύονται καθόλου. Πιο συγκεκριμένα και με βάση τα διάφορα κείμενα που έχουν βγει από τις επιτροπές κατοίκων, παραβλέπεται εντελώς το ζήτημα της διαφορετικής ταξικής θέσης των συμμετεχόντων. Αφεντικά και εργάτες φαίνεται να συνυπάρχουν αρμονικά, πετώντας πέτρες και κρατώντας τα οδοφράγματα. Ακόμα δεν είναι αρκετά σαφής ο ανοιχτός και οριζόντιος χαρακτήρας των διαδικασιών, ούτε αν και πώς αποφεύγεται η δημιουργία ιεραρχικών σχέσεων (πχ. συμμετοχή δημάρχου). Ο τρόπος συμμετοχής των γυναικών στον αγώνα (πχ. άντρας μαχητής- γυναίκα νοσοκόμα) και οι πιθανές σεξιστικές συμπεριφορές στην όλη διαδικασία είναι ένα ακόμα θολό σημείο.

Παρόλα αυτά μέσα σε ένα περιβάλλον κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, που όμως δεν μεταφράζεται εύκολα στις αντίστοιχες κοινωνικές αντιστάσεις, η επιμονή να κρατηθεί ο αγώνας στο δρόμο για πάνω από 3 μήνες είναι αρκετά σημαντική. Και μάλιστα σε μια κατεύθυνση αυτοοργάνωσης, έστω κι αν δεν επιτυγχάνεται απόλυτα αυτό. Πέρα από τις όποιες νομικές διεργασίες, οι κάτοικοι, με τη σχεδόν καθημερινή αντιπαράθεση με τις δυνάμεις καταστολής και την απόρριψη των όποιων συμβιβαστικών προτάσεων, αμφισβητούν έστω και πρόσκαιρα, τη δυνατότητα του κράτους να λαμβάνει και να επιβάλλει αποφάσεις που αφορούν άμεσα τις ζωές τους. Ταυτόχρονα έγιναν ορατές διάφορες προσπάθειες σύνδεσης με άλλους αγώνες και κινήματα. Από τις επιτροπές “δεν πληρώνω” μέχρι την αλληλεγγύη στον ανάλογο αγώνα των κατοίκων της Λευκίμμης και από την εκδήλωση στο πάρκο Ναβαρίνου μέχρι τη στήριξη στους μετανάστες απεργούς πείνας στο “Υπατία”, η αλληλεγγύη μεταξύ των αγωνιζομένων και η κυκλοφορία των αγώνων

Η υπόθεση στην Κερατέα δεν είναι καινούργια: Η απόφαση για την δημιουργία ΧΥΤΑ στο Οβριόκαστρο πάρθηκε ακριβώς την ίδια μέρα που ο χώρος κηρύχθηκε αρχαιολογικός (29/12/1995).

Σύμφωνα με στοιχεία των μπάτσων οι πρώτες 110 μέρες κατοχής της Κερατέας τους έχουν κοστίσει το ποσό των 2.000.000 ευρώ, χωρίς να υπολογίζεται το μηνιαίο επίδομα επικινδυνότητας των 300 ευρώ ανά ματατζή. Καθημερινά στην Κερατέα βρίσκονται τουλάχιστον 300 ματάδες. Είπαμε λεφτά υπάρχουν...

είναι ο δρόμος για την υπέρβαση των αντιφάσεων και των αδυναμιών των αγώνων με διεκδικητικό χαρακτήρα.

Οι κάτοικοι της Κερατέας έχοντας πάρει θέση μάχης εναντίον σε ένα σχέδιο των αφεντικών που αφορά την περιοχή τους και την ποιότητα της ζωής τους έρχονται και σε αντιπαράθεση με αυτούς που ανέλαβαν την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου για την περιοχή. Που στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι μεγαλοεργολάβοι-επιχειρηματίες που απολαμβάνουν την προστασία του κράτους και απομυζούν μεγάλα κέρδη από παρόμοια έργα, αδιαφορώντας αν τα έργα αυτά δυσχεραίνουν την ζωή των κατοίκων της περιοχής.

Σύμφωνα με τους “επίσημους” υπολογισμούς” κάθε χρόνο στον ελλαδικό χώρο “παράγονται” **5.000.000** τόνοι σκουπίδια, από τα οποία τα μισά περίπου στην Αττική. Στην Θεσσαλονίκη “παράγονται” 700 τόνοι σκουπιδιών **κάθε μέρα.**

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό και όσο πάει σε μεγαλύτερο, το κράτος των εργολάβων. Όμιλοι εταιριών, ανάληψης και υλοποίησης έργων αναπτυξιακού χαρακτήρα και στρατηγικών επενδύσεων με μεγάλο αριθμό θυγατρικών, εξειδικευμένων εταιριών αναλαμβάνουν να φέρουν σε πέρας τα σχέδια των αφεντικών. Ένα σημείο με ιδιαίτερη σημασία, πέραν του ότι οι εργολάβοι που κατέχουν τις εταιρίες κρατούν στα χέρια τους πολλά, είναι το πόσα περισσότερα μπορούν να κερδίσουν από τις μπίζνες με το κράτος και τους προστάτες του.

Νέοι νόμοι παρακάμπτουν τους παλιούς, τους αναμορφώνουν ή και τους καταργούν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το νομοσχέδιο «επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης στρατηγικών επενδύσεων» που ψηφίστηκε τον Νοέμβριο του 2010. Ο νόμος αφορά ένα σύνολο διοικητικών και δικαστικών διαδικασιών και αρμοδιοτήτων που καταργεί ή αναμορφώνει.

Γνωστός ως fast track ο οποίος περιλαμβάνει: προεδρικά διατάγματα που παρακάμπτουν το ισχύον νομικό πλαίσιο, κατάργηση ή χαλάρωση περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, αποδυνάμωση μέτρων προστασίας της φύσης και κατοικημένου περιβάλλοντος, κατάργηση υποχρεωτικής ασφάλειας σε εργοτάξια, παράκαμψη γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων και κρατικών υπηρεσιών και πολλά άλλα. Εν ολίγοις το κεφάλαιο και ο κυκλικός τρόπος λειτουργίας του δεν υπόκειται σε περιορισμούς και δικλείδες ασφαλείας καθώς δεν περιορίζονται έργα που αποτελούν φυσική και ανθρώπινη καταστροφή.

Το 2005 λειτουργούσαν τουλάχιστον 1125 χωματερές (ΧΑΔΑ: χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων) στις οποίες τα σκουπίδια ρίχνονταν ανεξέλεγκτα. Μετά από πρόστιμα από την ευρωπαϊκή ένωση οι περισσότερες από αυτές έχουν επίσημα κλείσει και η συζήτηση” έχει μετατοπιστεί κυρίως στα ΧΥΤΥ, στα ΧΥΤΑ και στα εργοστάσια καύσης SRF.

Η αύξηση των επενδύσεων των εργολαβικών εταιριών τρέχει ιλιγγιωδώς, αφού πλέον συνεργάζονται με τους δικαστικούς, νομικούς μηχανισμούς του κράτους. Οι επενδύσεις αφορούν κατασκευή, επέκταση και αναμόρφωση σε βιομηχανίες και ενέργεια (αιολικά πάρκα, ορυχεία), στις επικοινωνίες και τις μεταφορές (αεροδρόμια και δρόμοι), και στην παροχή υπηρεσιών υγείας και διαχείρισης απορριμμάτων (χυτά, εργοστασιακές ανακατασκευές κ.α). Παραδείγματα τέτοιων έργων είναι τα χυτά σε Κερατέα, Λευκίμμη, Ελληνικό και αλλού, τα μεταλλεία χρυσού στη Β. Χαλκιδική, τα αιολικά πάρκα σε Σκύρο, Κρήτη και πολλά άλλα μέρη και η δημιουργία δρόμων και εθνικών οδών.

Όλα αυτά επιφέρουν τεράστιες αλλαγές σε εργασιακό και οικολογικό επίπεδο. Η καταπάτηση εργασιακών δικαιωμάτων (ανασφάλιστοι, υποτιμημένοι και μετέπειτα άνεργοι εργάτες), άθλιες συνθήκες εργασίας -οι νέοι νόμοι αδειοδοτούν τόσο γρήγορα τα αφεντικά που τα μέτρα προστασίας στα εργοτάξια πλέον δεν λαμβάνονται καθόλου-, η αποδυνάμωση των τοπικών αντιστάσεων των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων, εφόσον ο χρόνος μέχρι να κινητοποιηθούν φτάνει και περισσεύει για τα αφεντικά ώστε να ξεκινήσουν τα έργα και να μην μπορούν να προσβληθούν από κανένα, αποτελούν

πλέον παρόν πιο πραγματικό από ποτέ άλλοτε. Όλα τα “προστατευτικά” μέτρα αφορούν ένα φάσμα λειτουργιών που καταργείται ή παρακάμπτεται και αφήνει χώρο για την περαιτέρω αναπαραγωγή του εργάτη και της φύσης ως δομικά στοιχεία του καπιταλισμού, ως στοιχεία εκμετάλλευσης, όλο και πιο εντεινόμενης σε καιρούς κρίσης.

Η ανάπτυξη επισφαλών εργασιακών σχέσεων και η λεηλασία της φύσης που παράγεται από την εκμετάλλευση βοηθά τα αφεντικά και το κράτος στην εδραίωση και επιβολή των συμφερόντων

τους. Εξάλλου σήμερα η λέξη ανάπτυξη πιπιλίζεται περισσότερο από ποτέ ως η μοναδική λύση εξόδου από την κρίση και αυτό σημαίνει περισσότερα για τους λίγους και λιγότερα για τους πολλούς. Και ας μην ξεχνάμε ότι τα μεγάλα έργα εξυπηρετούν κυρίως τις ανάγκες του ίδιου του καπιταλισμού, την ομαλή ροή των εμπορευμάτων και την απομάκρυνση των απορριμμάτων που προκύπτουν από την ασυδοσία της σύγχρονης καταναλωτικής κουλτούρας.

Ο καπιταλισμός καταστρέφει το περιβάλλον. Αυτό θα έπρεπε να είναι αυτονόητο. Είναι μία αδηφάγα μηχανή καταστροφής που επεκτείνεται συνεχώς σε νέα πεδία της καθημερινότητας μέσα και έξω από τις πόλεις. Με κίνητρο την πρωταρχική συσσώρευση και τη διαρκή ανάπτυξη ο καπιταλισμός περιφράσσει οτιδήποτε μπορεί να καταστεί κερδοφόρο - από τα βοσκοτόπια της Αγγλίας το 16 αιώνα μέχρι την παραγωγή σπόρων, από το νερό της βροχής στην Cochabamba της Βολιβίας μέχρι την πνευματική ιδιοκτησία λογισμικού και τις πατέντες γονιδίων. Η λογική του κέρδους διαμορφώνει ένα καταστροφικό περιβάλλον, με βιομηχανικές ζώνες, σκουπιδοτοπούς και παραγκουπόλεις γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα της Ασίας και της Αφρικής, με ορυχεία και δεξαμενές πετρελαίου κάπου αλλού.

Παρόλο, που καλοθελπές επιστήμονες και ειδικοί βγαίνουν στο γυαλί προσπαθώντας να μας πείσουν ότι εταιρίες και κράτη εγγυούνται ότι σε όλα αυτά γίνονται περιβαλλοντικές μελέτες, υπάρχουν όρια ασφαλείας και τέλειες εργασιακές συνθήκες. Όμως τα γεγονότα μόνο του τελευταίου χρόνου ξεμπροστιάζουν κάθε ειδήμονα η κατάρρευση του μεταλλείου στη Χιλή, η καταστροφή του κόλπου του Μεξικού από πετρελαϊκή πλατφόρμα της BP και η πυρηνική καταστροφή στη Φουκουσίμα.

Η καθημερινή ζωή στον καπιταλισμό δε μας αφήνει να ξεχνάμε ότι είναι ένας διαρκής κοινωνικός και ταξικός πόλεμος. Κατά την εξέλιξη της πορείας του ο καπιταλισμός έχει αντιμετωπίσει πολλές κρίσεις, οι οποίες προέκυψαν από την αντίσταση των καταπιεσμένων, τις συνέπειες της οικολογικής ανισορροπίας, και από τις διαμάχες σε σχέση με τον έλεγχο των φυσικών πόρων και ειδικότερα της ενέργειας από τα κυρίαρχα καθεστώτα. Σήμερα πλασάρεται σαν λύση το μοντέλο της πράσινης ανάπτυξης. Δηλαδή καπιταλιστική ανάπτυξη, με την προώθηση επενδύσεων σε πράσινα οικολογικά έργα υποδομής, με σκοπό να τονωθεί η χειμαζόμενη καπιταλιστική ανάπτυξη και να αναζωογονηθεί η υποκρύπτουσα κρίση κοινωνικής ενσωμάτωσης. Η στρατηγική του “eco-friendly” καπιταλισμού είναι να εξακολουθεί να πετά την βαριά βιομηχανία και τα τοξικά και πυρηνικά απόβλητα στον παγκόσμιο νότο, αλλά για τους οικοεναίσθητους πρωτοκοσμικούς περιλαμβάνει ριζικό lifting σε όλους τους τομείς παραγωγής και κατανάλωσης. Μέσα από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, νέες πράσινες τεχνολογίες, πράσινες οικιακές συσκευές, οικολογικές πόλεις. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο διαφημίζονται και οι νέοι ΧΥΤΥ όπως αυτός της Κερατέας που “τα κάνουν όλα και συμφέρουν”.

«Όταν το 2003 ψηφιζόταν ο νόμος 3164 για τη δημιουργία τριών νέων ΧΥΤΑ στην Αττική, τα τηλεοπτικά κανάλια μας έδειχναν εικόνες καταπράσινων ΧΥΤΑ σε χώρες της Ευρώπης όταν η Ευρωπαϊκή νομοθεσία είχε από την προηγούμενη δεκαετία απαγορεύσει τη δημιουργία νέων ΧΥΤΑ. Όταν κατάλαβαν όλοι το ψέμα τους άρχισαν να μιλούν για ΧΥΤΥ και η λέξη ΧΥΤΑ απαγορεύθηκε από το λεξιλόγιό τους, όμως υπάρχει σε όλες τις συμβάσεις έργου που έχουν ανατεθεί στον εθνικό εργολάβο. Και επειδή ΧΥΤΥ χωρίς εργοστάσιο επεξεργασίας απορριμμάτων δεν μπορεί να υπάρξει, υποσχέθηκαν να δημοπρατήσουν και εργοστάσια, αφού όμως κατασκευάσουν πρώτα τα ΧΥΤΑ και τα χρησιμοποιήσουν για ένα απροσδιόριστο χρονικό διάστημα. Όμως και τα εργοστάσια που επέλεξαν να

ΧΥΤΑ: Ο χώρος υγειονομικής ταφής απορριμμάτων, είναι ουσιαστικά μια μεγάλη τάφος επικαλυμμένη με κάποιο μη πορώδες υλικό (συνήθως πλαστικό), στην οποία οποία τα σκουπίδια συμπιέζονται και στην συνέχεια θάβονται. Κύριο πρόβλημα των ΧΥΤΑ είναι πως με την πάροδο του χρόνου, συχνά και λόγω κακής κατασκευής, στραγγίζουν προς το υπέδαφος υγρά τα οποία είναι απίστευτα τοξικά.

ΧΥΤΥ: χώρος υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων, ίδιο με το ΧΥΤΑ με την διαφορά πως τα σκουπίδια υποτίθεται πως περνάνε μέσα από μια διαδικασία διαλογής στην οποία απομακρύνονται ανακυκλώσιμα υλικά καθώς και τοξικά απορρίμματα. Μειώνετε δηλαδή ο όγκος των σκουπιδιών που θάβονται. Σε περίπτωση που διαλογή δεν λειτουργεί, δεν υπάρχει καμία διαφορά με τον ΧΥΤΑ.

κατασκευάσουν κατά παράξενο τρόπο δεν λύνουν το πρόβλημα, διότι παράγουν ένα προϊόν (το SRF) που ο φυσικός του προορισμός είναι κάποιο εργοστάσιο καύσης, στην αντίθετη περίπτωση θα οδηγηθεί στο ΧΥΤΑ και θα σαπίσει σαν αφυδατωμένο σκουπίδι που είναι. Είναι λοιπόν σίγουρο ότι η καύση έχει επιλεγεί σαν τελική λύση στο πρόβλημα των απορριμμάτων της Αττικής, όμως σε όλη την πολιτισμένη Ευρώπη όταν θέλουν να κάψουν τα σκουπίδια τα καίνε απευθείας σε εργοστάσια που είναι εγκατεστημένα μέσα στις πόλεις και όχι αφού τα μετατρέψουν σε SRF πάνω σε κάποιο βουνό ή πολύ περισσότερο σε κάποιον αρχαιολογικό χώρο.» **Από το 4ο τεύχος της εργατικής εφημερίδας ΔΡΑΣΗ**

Η κατάσταση, λοιπόν, δε σώζεται με ατομικές λύσεις όπως θέλουν να μας πείσουν οι καμπάνιες που διαφημίζουν οικολογικές λάμπες, πράσινα αυτοκίνητα και οικονομία σε νερό και ρεύμα. Οι αντιφάσεις αυτές είναι για γέλια. Τρανταχτό παράδειγμα, ο τηλεοπτικός σταθμός ΣΚΑΙ που από τη μια υπερασπίζεται τη δημιουργία χωματερής στην ΚΕΡΑΤΕΑ λιοδορώντας τον αγώνα των κατοίκων και από την άλλη προβάλλεται ως eco-friendly καλώντας σε εθελοντισμό για την αναδάσωση της Πάρνηθας.

Δεν τρώμε κουτόχορτο! Όποιος πιστεύει ότι απλά ανακυκλώνοντας χαρτιά θα σώσει τον κόσμο συμμετέχοντας ενεργά στο μετασχηματισμό του καπιταλισμού σε πράσινο είναι απλά αφελής. Οι αγώνες των καταπιεσμένων ενάντια στον καπιταλισμό και τις εξουσιαστικές σχέσεις είναι η μόνη κοινωνική κατάσταση που μπορεί να δημιουργήσει μια άλλη καθημερινότητα. Η διεύρυνση όλων αυτών των αγώνων είναι ένα ζητούμενο. Γιατί δεν πρόκειται για ένα μία εταιρία, για μια συγκεκριμένη περιοχή, για έναν αγώνα, αλλά για τον αγώνα ενάντια στον καπιταλισμό και σε ότι εκθρεύεται τη ζωή.

Αλληλέγγυες-Αλληλέγγυοι
Θεσσαλονίκη, 9/4/2011